LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

11.10.2016

Lausunto eduskunnan tarkastusvaliokunnalle

Tarkastusvaliokunnassa on käsiteltävänä Finavia ja valtionyhtiöiden riskienhallinta. Olennaisena osana kyseistä kokonaisuutta on valtiontalouden tarkastusviraston 13.5.2016 päivätty tarkastusmuistio *Vastuukysymykset Finavian johdannaisvastuiden selvittämisessä*. Muistiossa tarkastusvirasto on katsonut Finavian ja yhtiön hallituksen toimineen johdonmukaisesti ja tarkoituksenmukaisesti sekä toisaalta katsonut ministeriön puuttuneen epäsuotavasti Finavian operatiiviseen toimintaan. Finavian omistajaohjausministerinä ja valtio-omistajan edustajana 29.5.2015 alkaen toimineena totean asiasta seuraavaa:

Finavian ja yhtiön hallituksen toiminnan johdonmukaisuus ja tarkoituksenmukaisuus johdannaisasian selvittämisessä

Tarkastusviraston muistion mukaan Finavia ja yhtiön hallitus ovat toimineet johdonmukaisesti ja tarkoituksenmukaisesti johdannaisongelmien selvittämisessä ja niiden purkamisessa. Tosiasioiden ja tapahtumatietojen perusteella arvioituna tarkastusviraston lopputulema ei ole perusteltu.

Finavian johdannaisongelmiin on kiinnitetty huomiota tilikauden 2011 tilintarkastuksen yhteydessä helmikuussa 2012 ja yhtiön sisäisen tilinpäätöskäsittelyn yhteydessä. Tämän jälkeen näitä ongelmia on ryhdytty selvittämään yhtiön sisäisesti monivaiheisessa prosessissa.

Vaikka ongelma tiedostettiin jo vuonna 2012, Finavia teki vasta joulukuussa 2013 Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunnalle kantelun tilintarkastajan toiminnasta tilikausina 2009 – 2011. 14.9.2015 Finavian hallitus päätti tutkintapyynnön tekemisestä poliisille yhtiön kahdesta entisestä työntekijästä ja 25.9.2015 pankkien toimintaa koskevan kantelun tekemisestä Finanssivalvonnalle. Ministeriön saamien tietojen mukaan kyseessä oleville pankeille toimitettiin selvityspyyntö lokakuussa 2015, minkä jälkeen pankkien kanssa käytiin neuvotteluja. Kantelu Finanssivalvontaan tehtiin lopulta 23.12.2015.

Ottaen huomioon, että hallituksen tiedossa oli vuoden 2010 johdannaissopimusten vahingonkorvauksiin liittyvän kanneoikeuden vanhentuminen vuoden 2015 lopulla, voidaan perustellusti todeta, että yhtiöltä ja yhtiön hallitukselta kesti objektiivisestikin arvioiden pitkä aika edellä mainittujen prosessien vireille saattamiseen. Tilintarkastuslautakuntaa, poliisia tai Finanssivalvontaa ei pyydetty ajoissa tutkimaan asiaa, mikä johti kiiretilanteeseen vuoden 2015 lopulla. Hallitus joutui tekemään päätökset yhtiön entistä johtoa koskevista kanteista ja sovintoratkaisusta tilintarkastusyhtiön kanssa ennen kuin edellä mainittujen prosessien ratkaisut olivat tiedossa. Toisin kuin tarkastusviraston muistiossa todetaan, kiire ei johtunut omistajan toimista, vaan hallituksen toimista.

Kun tarkastellaan yhtiön ja sen johdon toimintaa johdannaisongelman ilmitulon jälkeen, voidaan todeta, että oikea-aikaisella toiminnalla on myös taloudellista merkitystä. Mikäli strukturoidut johdannaiset olisi suljettu jo vuonna 2013, olisivat yhtiön taloudelliset tappiot jääneet nyt toteutunutta huomattavasti

Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
info@mintc.fi

Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16-18, Helsinki

Puhelin
(09) 160 02
(09) 160 28590 (tiedotus)

Telekopio
(09) 160 28596
kirjaamo@mintc.fi

pienemmiksi. Vuonna 2013 kokonaistappio olisi ollut 1,7 - 13,3 milj. euroa purkuajankohdasta riippuen (joulukuu 2013: MEUR 1,7 ja huhtikuu 2013: MEUR 13,3). Suurta vaihteluväliä selittää koronvaihtosopimusten korkokehitys.

Aiemmin myös valtiontalouden tarkastusvirasto on itse kiinnittänyt huomiota Finavian ja yhtiön johdon toimintaan. Tarkastusvirasto julkaisi vuonna 2013 tuloksellisuustarkastuskertomuksen *Finavia Oyj:n johdannaissopimukset vuosina 2009–2011*. Tarkastus kohdistui Finavia Oyj:n ja sen edeltäjän Ilmailulaitoksen rahoitusjärjestelyihin sekä yrityksen sisäisen valvonnan ja valtion omistajaohjauksen tarkoituksenmukaisuuteen. Kertomuksessa suositettiin, että Finaviassa lisätään tietoisuutta ja ymmärrystä rahoitusriskeistä sekä ylläpidetään tehokasta tiedonvälitystä. Tarkastusvirasto edellytti, että raportointia kehitetään (raportointi hallitukselle sekä operatiivinen raportointi).

Tarkastusviraston tuolloisen näkemyksen mukaan yhtiössä ei ollut riittävästi tiedostettu strukturoitujen sopimusten vaikutuksia. Yrityksellä ei ollut sisäisen toimintaohjeen mukaista rahoitusriskien raportointijärjestelmää eikä johdolla ollut liikelaitoksen ja Finavia Oyj:n sisäisen raportoinnin perusteella kattavaa kuvaa käytetyistä johdannaisista. Tämän johdosta jälkikäteen ei voitu kaikilta osin varmistua suojaustarkoituksessa tehtyjen sopimusten tehokkuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta.

Edellä esitetyn perusteella valtiontalouden tarkastusviraston vuonna 2013 ja toisaalta vuonna 2016 esittämät näkemykset ovat toisistaan poikkeavia.

Finavian ja yhtiön hallituksen toiminnan johdonmukaisuus ja tarkoituksenmukaisuus yhtiön entistä johtoa koskevassa kanneasiassa

Valtiontalouden tarkastusviraston vuoden 2013 tuloksellisuustarkastuksessa on todettu, että kaikissa tilanteissa omistajapoliittinen päätöksenteko kuuluu viranomaisille ja liiketoiminnallinen päätöksenteko yhtiöiden omille toimielimille. Tarkastusviraston mukaan sen lisäksi, että yhtiön johto on aloittanut aikaisemman toiminnan arvioinnin ja korjaavat toimenpiteet ja yhtiön johto arvioi johdannaissopimusten asemaa yhtiön riskienhallinnassa, omistajaohjaustehtävästä vastaavan liikenne- ja viestintäministeriön tulee vastaavasti arvioida johdon ja tilintarkastajien toiminnan huolellisuutta.

Ministeriö on määrätietoisesti ja johdonmukaisesti toiminut omistaja-ohjauksessaan tarkastusviraston aiemman linjauksen mukaisesti. Ministeriö on kaikissa vaiheissa aktiivisesti pyrkinyt varmistamaan, että Finavia ja yhtiön hallitus toimivat huolellisesti. Liiketoiminnallinen päätöksenteko, mukaan lukien vahingonkorvauskanteista päättäminen, on jätetty yhtiön hallituksen tehtäväksi. Missään vaiheessa yhtiöltä ei ole edellytetty mitään tietyn sisältöistä ratkaisua. Ministeriö on edellyttänyt yhtiöltä ainoastaan asioiden huolellista selvittämistä ja päätöksentekoa, joka perustuu yhtiön etuun.

Omistajan käsitys oli, että yhtiön hallitus noudatti toiminnassaan siltä edellytettyä huolellisuutta. Myös vuoden 2015 hallituksen osalta käsitys oli tämä. Luottamus hallituksen toiminnan huolellisuuteen alkoi kuitenkin horjua hallituksen 25.9.2015 pitämän kokouksen jälkeen. Kyseisessä hallituksen kokouksessa tehtiin päätös vahingonkorvausvaatimusten esittämisestä yhtiön aiempaa hallitusta ja toimitusjohtajaa vastaan tietyin poikkeuksin. Päätös ei ollut yksimielinen. Omistajan saaman tiedon mukaan yhtiön hallituksen äänestys päättyi lähes tasan; neljä ääntä puolesta ja kolme ääntä vastaan. Yhtiön hallituksen lakimiestaustaiset jäsenet esittivät asiaan liittyen eriävän mielipiteen. Äänestyspäätös näin laajakantoisesta asiasta on erittäin harvinaista; poikkeuksetta osakeyhtiöiden hallitukset tekevät päätöksensä yksimielisinä.

Omistajan huomio kiinnittyi erityisesti hallituksen päätöksestä jätettyyn eriävään mielipiteeseen. Eriävässä mielipiteessä korostettiin huolellisuusvaatimusta sekä huolimattomuuden ja aiheutuneen vahingon syy-yhteyden osoittamisvaatimusta. Edelleen eriävässä mielipiteessä tuotiin esille, että yhtiön hallituksen aiempaa linjausta varten hankitut tiedot ja sen perusteella tehdyn päätöksen perusteet eivät olleet muuttuneet siten, että asiaa olisi huolellisesti ja yhtiön etua ajatellen arvioitava toisin kuin mitä yhtiön hallitus asiasta oli aiemmin päättänyt. Yhtiön hallitukselle ei siis esitetty aiempaan osakeyhtiön

hallituksen vastuuta koskevaan päätöksentekotilanteeseen nähden uusia tai muuttuneita tosiseikkoja, kuten hallituksen jäsenten huolimattomuutta osoittavia ja syy-yhteyttä ilmentäviä tietoja. Eriävään mielipiteeseen liittyi myös esitys, jonka mukaan yhtiön hallituksen aiempaan harkintaan perustuvaa linjausta ei muuteta ja että asia esitetään näin päätettäväksi yhtiökokoukselle. Asia ja eriävä mielipide tulivat ministeriön tietoon samana päivänä. Hallitus ei ilmaissut omistajalle tarvetta tehdä jatkoselvittelyjä eriävässä mielipiteessä esitetyistä näkökulmista tai tarvetta yhtiökokoukselle.

Sama hallitus oli puoli vuotta aiemmin, 6.3.2015 pidetyssä kokouksessa, arvioinut yhtiön entisten hallitusten jäsenten ja toimitusjohtajan oikeudellista vastuuta. Hallitus oli tuolloin päättänyt yksimielisesti, että perustetta kanteen nostamiselle ei ollut. Hallituksen mukaan yhtiön entisen johdon oikeudellinen vastuu oli jo aiemmin huolellisesti arvioitu perustuen useisiin yhtiön ulkopuolelta hankittuihin oikeudellisiin arvioihin. Hallituksen tietoon ei ollut tullut seikkoja, joiden perusteella jo tehtyä arviota olisi syytä muuttaa. Tähän päätökseen verrattuna hallituksen toiminta syyskuussa 2015 näyttäytyi omistajalle epäjohdonmukaisena ja ristiriitaisena.

Kokouksessa 9.12.2015 yhtiön hallitus päätti asianajaja Patrik Lindforsin lausumaan viitaten, ettei yhtiön entisiä, vuosina 2010–2011 toimineita johtohenkilöitä koskevassa kanneasiassa tule edetä. Keskeisin asianajaja Lindforsin johtopäätös oli se, että yhtiön vanhoja johtohenkilöitä vastaan nostettavan kanteen menestymismahdollisuuksiin liittyy merkittäviä riski- ja epävarmuustekijöitä. Yhtiön edun näkökulmasta ei näyttäisi olevan perusteltua nostaa vahingonkorvauskannetta.

Valtiontalouden tarkastusviraston 13.5.2016 päivätyssä tarkastusmuistiossa todetaan, että Finavia on oikeustoimia käynnistäessään harkinnut tarkoituksenmukaisella tavalla johdannaisvastuiden selvittämiseen liittyvät toimintavaihtoehdot ja ryhtynyt tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin. Nämä päätökset ovat tarkastusviraston mukaan myös perustuneet riittävään selvitykseen. Kaikki edellä todettu huomioon ottaen tarkastusviraston johtopäätös on erikoinen. Tarkastusvirasto ei ole millään tavalla huomioinut hallituksen tekemiä ristiriitaisia päätöksiä tai pyrkinyt analysoimaan niitä.

Omistajan toimet kanneasian selvittämisessä

Omistaja käynnisti välittömästi 25.9.2015 pidetyn hallituksen kokouksen jälkeen oman tilanneanalyysinsä asiassa. Tarkoituksena oli huolellisesti selvittää sekä yhtiön toimet asiassa että omistajan velvollisuudet, sekä tarve mahdolliselle ylimääräiselle yhtiökokoukselle hallituksen päätösten johdosta. Omistaja päätti pyytää VNK:n omistajaohjausosaston näkemystä asiassa (29.9.2015) omistajaohjausosaston osastopäällikkö Eero Heliövaaralta. Jatkossa asiaa käsiteltiin yhteistyössä omistajaohjausosaston kanssa.

Tapaamisessa VNK:ssa 23.11.2015 omistajaohjausosasto esitti asiasta muodostamansa näkemyksen, jonka mukaan kanteet vanhaa hallitusta ja toimitusjohtajaa vastaan tulisi nostaa erityisesti välimiesoikeuden ja mahdollisen vastuuvakuutuksesta saatavan korvauksen vuoksi. Välimiesoikeuden ratkaisun jälkeen voitaisiin sitten kanteista mahdollisesti luopua. Kuitenkin vain pari viikkoa ennen tätä tapaamista, 6.11.2015, omistajaohjausosaston osastopäällikkö Eero Heliövaara oli sähköpostilla omana näkemyksenään esittänyt täysin päinvastaista etenemistapaa. Heliövaara ehdotti, että Finavia pitää marraskuussa yhtiökokouksen, jossa omistaja päättää, että kanteita ei nosteta ainakaan hallituksen jäseniä vastaan. Heliövaara esitti myös, että tilintarkastajia vastaan nostetut kanteet vedetään pois ja asia sovitaan tilintarkastajien kanssa. Riitta Tiuraniemelle kerrottaisiin, että hallituksen puheenjohtaja vaihtuu ja joulukuun alkupuolella yhtiölle valittaisiin uusi hallitus. Omistajaohjausosastolta saatu ohjeistus oli vähintäänkin ristiriitaista.

Heliövaara on myöhemmin julkisuudessa esittänyt näkemyksenään, että kanteet olisi tullut nostaa tilanteen rauhoittamiseksi. Näkemys on ristiriidassa hänen aiemman ohjeistuksensa kanssa. Joka tapauksessa ministeriön käsityksen mukaan tilanteen rauhoittaminen ei voi koskaan olla riittävä peruste vuosia kestävän oikeusprosessin aloittamiselle.

Liikenne- ja viestintäministeriö päätyi etenemistapaan, jossa yhtiöltä pyydettiin perusteellisempaa selvitystä asiasta. Tästä omistaja keskusteli yhtiön toimitusjohtajan ja hallituksen eri jäsenten kanssa. Ministeriön tavoitteena oli järjestää yhtiökokous, jossa kanneasia ratkaistaisiin, mutta pyydetyt lisäselvitykset eivät valmistuneet ajoissa. Yhtiökokouksella ei olisi ollut päätöksenteon tueksi tarvittavaa informaatiota, joten kokousta ei voitu järjestää. Toisaalta alustava käsitys tuolloin oli, että suurimmat vahingot yhtiölle oli aiheutunut tilikaudella 2011, jonka osalta kanneaika vanhentuu vasta vuoden 2016 lopulla. Tämä käsitys vahvistui tammikuussa 2016, kun yhtiö vihdoin toimitti lopulliset laskelmat aiheutuneista vahingoista. Laskelmien mukaan yhtiölle aiheutunut vahinko tilikaudella 2011 oli - 33 963 413 milj. euroa.

Omistaja on vielä 31.5.2016 pidetyssä varsinaisessa yhtiökokouksessa edellyttänyt, että yhtiön uusi hallitus huolellisesti toimien arvioi ja päättää myöhemmin tämän vuoden aikana mahdollisten vahingonkorvauskanteiden vireille panemisesta liittyen vahinkoihin, joita yhtiölle aiheutui vuonna 2011 solmituista johdannaissopimuksista. Tässä päätöksenteossa yhtiön johdon on otettava huomioon poliisitutkinnoissa ja syyteharkinnoissa tehtävät päätökset sekä arvioitava mahdollisuus vaatia yhtiölle korvauksia niiden perusteella. Yhtiön johdon tulee huomioida myös Finanssivalvonnan päätökset.

Tilintarkastajien vastuu johdannaisasiassa ja omistajan toimet

Finavia Oyj toimi vuosina 1991–2009 valtion liikelaitoksena (Ilmailulaitos). Liikelaitoksen tilintarkastajien lisäksi valtiontalouden tarkastusvirasto tarkastaa liikelaitosten toimintaa. Tämän mukaisesti vuonna 2009 Ilmailulaitoksella oli kaksi tilintarkastajaa, joista toinen oli Deloitte & Touche Oy ja sen vastuullinen tilintarkastaja Robert Kajander. Toinen tilintarkastaja oli Pasi Tervasmäki, joka oli VTV:n virkamies. Finavian toiminta yhtiöitettiin vuonna 2010, minkä jälkeen sen tilintarkastajana jatkoi vuoden 2011 puolelle Deloitte & Touche Oy ja sen vastuullinen tilintarkastaja Robert Kajander.

Valtiontalouden tarkastusviraston vuoden 2013 tuloksellisuustarkastuksessa on arvosteltu yhtiön vuoden 2009 tilintarkastusta. Tuloksellisuustarkastuksen mukaan toimintakertomus ja tilinpäätöksen liitetiedot ovat ristiriidassa vuonna 2009 ja kuitenkin vuoden 2009 tilintarkastuskertomuksessa on esitetty nimenomainen lausuma siitä, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia. Erikoista on, että tarkastuksessa ei oteta miltään osin kantaa siihen, mikä oli tarkastusviraston virkamies Pasi Tervasmäen rooli ja vastuu vuoden 2009 tilintarkastuksessa. Tarkastusvirasto ei ole myöhemminkään arvioinut tätä osuutta kokonaisuudesta.

Kokouksessa 30.1.2015 Finavian hallitus päätti kanteen nostamisesta KHT-yhteisö Deloitte & Touche Oy:tä ja vastuullista tilintarkastajaa KHT Robert Kajanderia vastaan toiminnasta tilikausina 2009 – 2011. Samassa yhteydessä hallitus päätti vuoden 2009 osalta olla nostamatta kannetta VTV:n virkamiestä, Pasi Tervasmäkeä vastaan. Tosiasiassa viimeistään tällä hallituksen päätöksellä otettiin se riski, että vastuu muuttuu pääluvun mukaiseksi eikä täyttä korvausta voida edes teoriassa saada.

Marraskuussa 2015 ministeriö keskusteli VNK:n omistajaohjausosaston kanssa myös tilintarkastajaa vastaan nostetusta kanteesta. Keskusteluissa kävi ilmi, että omistajaohjausosasto oli vahvasti siinä käsityksessä, että tilintarkastajaa vastaan nostetut kanteet ovat ilmeisen heikkoja. Omistajaohjausosaston näkemyksen mukaan Deloittella ei ollut mitään tarvetta sopia asiasta. Vasta tässä tapaamisessa ministeriölle selvisi, että kanne Deloittea vastaan ei ilmeisesti ollutkaan niin vahva, kuin mitä yhtiö oli asiasta viestinyt. Ministeriölle selvisi myös, ettei yhtiö ollut missään vaiheessa ollut keskusteluyhteydessä Deloitteen sovintoratkaisun mahdollisuuden selvittämiseksi. Ottaen huomioon VNK:n näkemys kanteen heikkoudesta, olisi Deloitten sovintohalukkuuden selvittäminen kuitenkin ollut yhtiön edun mukaista. Tapaamisen jälkeen asiaa arvioitiin ministeriössä ja tuolloin päätettiin, että omistaja selvittää Deloitten sovintohalukkuuden omana toimenpiteenään. Asian arvioinnissa huomioitiin myös se, että pitkän oikeusprosessin tuomat maine- ja julkisuushaitat yhtiölle ja valtio-omistajalle sekä yhtiön yleinen kiinnostavuus esimerkiksi pääomasijoittajien kannalta olivat vaikeasti arvioitavissa.

Omistaja järjesti 30.11.2015 tapaamisen, jossa oli läsnä ministeriön edustajia, Deloitten edustajia ja Finavian edustajana toimitusjohtaja. Keskusteluissa kävi ilmi, että Deloittella oli halukkuutta neuvotella mahdollisesta sovintoratkaisusta. Keskusteluissa kävi ilmi myös se, että Deloittella oli käytössään selvästi tarkemmat analyysit eri johdannaispositioiden taloudellisista vaikutuksista, kuin mitä Finavia oli ministeriölle toimittanut. Deloitten esittämät laskelmat osoittautuivat myöhemmin oikeiksi.

Sovinnon mahdollisuuden selvittämistä käsiteltiin seuraavan kerran ministerin kokoon kutsumassa kokouksessa kaksi päivää myöhemmin 2.12.2015. Kokouksessa oli omistajan lisäksi läsnä Finavian hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja sekä VNK:n omistajaohjausosastolta Eero Heliövaara. Kokouksessa keskusteltiin Deloitten tekemästä sovintotarjouksesta ja erityisesti siitä, että asian selvittäminen edellyttää yhtiön puolelta huolellisuutta, esimerkiksi toisen juridisen mielipiteen hankkimista. Myös eri johdannaispositioiden tuottamien tappioiden huolellisesta analysoimisesta keskusteltiin. Kokouksessa ei käsitelty mahdollisen sovinnon aineellista sisältöä, eikä kokouksessa annettu yhtiölle ohjetta hyväksyä sovintoesitys. Toisin kuin tarkastusviraston laillisuustarkastusmuistiossa väitetään, omistaja ei puuttunut yhtiön operatiiviseen toimintaan. Eteneminen ja sovinnosta päättäminen jätettiin yhtiölle ja sen hallitukselle.

Kokouksen jälkeen yhtiö pyysi asiantuntijalausuntoa asianajaja Lindforsilta. Suuri osa pätevistä asianajotoimistoista oli esteellisiä lausumaan asiasta. Asianajaja Lindforsin käytettävyys oli selvitetty ministerin toimesta, mutta yhtiöltä ei edellytetty Lindforsin käyttöä.

Ministeriö ei ole missään vaiheessa ottanut kantaa kanteiden nostamiseen eikä oikeuskysymyksiin, vaan ainoastaan siihen, että asiat on valmisteltava huolellisesti. Se, että yhtiö päätti jättää kanteen nostamatta vuonna 2009 yhtiön tilintarkastajana toiminutta VTV:n virkamiestä Pasi Tervasmäkeä vastaan, sekä se, että kanteen arvioiduista heikkouksista huolimatta vastapuolen sovintohalukkuutta ei oltu selvitetty, vahvistivat käsitystä siitä, että asian käsittely hallituksessa ei ollut erityisen huolellista. Kuten jo aiemmin on todettu, kiire sovintoasian selvittämisessä ei johtunut omistajan toimista, vaan hallituksen toimista tai niiden puutteista aiemmin vuonna 2015.

Väitetyistä yhteyksistä tilintarkastusyhteisö Deloitte & Touche Oy:öön

KHT Joakim Rehn on ollut monia vuosia perheyhtiömme ja perheyhtiöömme liittyvien yritysten tilintarkastajana. Hänet on valittu Deloitte tilintarkastusyhteisön varatilintarkastajaksi vuonna 2001. Varatilintarkastajalla ei ole roolia yhtiössä niin kauan kuin varsinainen tilintarkastaja on virassaan. Joakim Rehn ei ole koskaan toiminut tilintarkastajana tai saanut palkkioita Deloittelta eikä hänellä ei ole henkilökohtaista intressiä suhteessa Deloitteen.

Teppo Rantanen on entinen Deloitten toimitusjohtaja. Hän jätti tehtävänsä 31.5.2014 ja toimi sen jälkeen kaksi vuotta Deloitten palveluksessa asemapaikkanaan Lontoo. Rantanen lähti Deloittesta 31.5.2016. Toimin Teppo Rantasen kanssa Lasten ja Nuorten Säätiön hallituksessa. Jäin tästä tehtävästä virkavapaalle tultuani valituksi eduskuntaan enkä ole sen jälkeen osallistunut hallitustyöhön.

Hanna Siegfried on tullut perheyhtiömme palvelukseen talousjohtajaksi Deloittelta 1.10.2007, eli yhdensän vuotta sitten. Runsaan sadan hengen tiimissä on ihmisiä eri yrityksistä ja eri historialla. Emme muistele entisiä työpaikkoja, vaan panostamme yhteiseen työhön nykyisen työnantajan hyväksi.

Olen saanut toimia upeiden ihmisten kanssa monessa eri luottamustehtävässä. Olen myös tuomarin valan vannonut ministeri, jolle oikeudenmukaisuus, perehtyminen ja tietojen perusteella tehtävät päätökset ovat kunnia-asia. Minulla ei ole läheisiä suhteita Deloitteen enkä ole toiminnallani pyrkinyt suojelemaan ketään.

Lopuksi

Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastusmuistiossa todetaan, että valtio-omistaja olisi voinut yhtiökokouspäätöksellä tai yhtiökokouksen ulkopuolella tekemällään päätöksellä tehdä päätöksen sovintosopimuksen tekemisestä tilintarkastusyhteisön kanssa. Vastaavasti valtio-omistaja olisi voinut tällaisella päätöksellä luopua korvausvaatimuksista Finavian aiempaa johtoa kohtaan. Tarkastusviraston mukaan näiden kysymysten ratkaiseminen valtio-omistajan päätöksellä olisi ollut tarkoituksenmukaista. Omistajan toimivallan ja aiemman ratkaisukäytännön näkökulmasta tarkastusviraston esittämä johtopäätös on ongelmallinen.

Esimerkiksi valtioneuvoston oikeuskansleri on vuonna 2002 antamassaan päätöksessä käsitellyt Sonera Oyj:n omistajaohjauksen toimintaa eräissä matkaviestinlupien huutokauppaa koskevissa asioissa. Oikeuskansleri ei löytänyt moitittavaa valtioneuvoston jäsenten eikä omistajaohjauksen toimenpiteistä, kun kyseiset tahot eivät olleet puuttuneet yhtiön toimilupien hankintahuutokauppoihin.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on puolestaan vuonna 2011 arvostellut VNK:n vastuulla ollutta VR-Yhtymä Oy:n omistajaohjausta siitä, että eräistä yhtiön kalustohankinnoista päätettiin yhtiökokouksessa, vaikka asia olisi kertomuksen mukaan kuulunut yhtiön operatiiviseen päätöksentekoon.

Toisaalta VNK:n omistajaohjausta koskeneessa tapauksessa oikeuskansleri katsoi vuonna 2014, että omistajaohjauksella oli oikeus puuttua Arctia Shipping Oy:n, valtion kokonaan omistaman yhtiön toimivan johdon ratkaisuihin edellyttämällä, että yhtiö jättää tekemättä eräitä rikosilmoituksia.

Ratkaisukäytännöstä ei synny selkeää kuvaa siitä, mikä on omistajaohjauksen toimivalta suhteessa valtionyhtiön toimivan johdon toimivaltaan. Tarkoituksenmukaisen valtion omistajaohjauksen varmistamiseksi olisi perusteltua, että eduskunnan tarkastusvaliokunta linjaisi asiaa mietinnössään. Näin voidaan varmistaa, että valtion omistajaohjaus on jatkossa linjakasta ja johdonmukaista. Samoin voidaan varmistaa, että tarkastuskäytäntö on jatkossa linjakasta ja johdonmukaista.

Liikenne- ja viestintäministeri

Anne Berner